

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Karol Nawrocki

Warszawa, 17 maja 2026 roku

Organizatorzy i Uczestnicy
XXIII Święta Prawników
w Krakowie

Szanowni Państwo,

myślą przewodnią dzisiejszego spotkania uczynili Państwo przestrogę nawiązującą do psalmu 75: „Osądzę waszą sprawiedliwość”. W dawnej Polsce sentencja ta widniała na salach rozpraw. Uważam, że to właściwy kontekst dla zaplanowanej przez Państwa dyskusji pod hasłem „Kryzys wymiaru sprawiedliwości – propozycje rozwiązań”. Bez wątpienia kryzys ten pogłębił się i zaognił tak dalece, że wymaga nie tylko trafnej diagnozy i oceny przyczyn, lecz także zdecydowanych działań naprawczych. Działania te należy oprzeć na prawdziwym konsensie znawców prawa w Polsce. Zgadzam się z opinią, że niezależna i rzetelna diagnoza tego problemu powinna prowadzić do wypracowania rekomendacji wolnych od emocji politycznych – i że najlepiej posłuży temu debata ekspertów reprezentujących różne środowiska i poglądy polityczne. Mówimy tu o zagadnieniach ściśle związanych z racją stanu, z dobrem państwa i całego narodu.

Opierając się na tych założeniach, powołałem – w symbolicznym dniu Święta Narodowego Trzeciego Maja – Radę Nowej Konstytucji. Zgodnie z moimi zapowiedziami powstanie także Rada ds. Naprawy Ustroju Państwa. Ufam, że będą to fora swobodnej i otwartej dyskusji licznego grona specjalistów, którym leży na sercu dobro Rzeczypospolitej.

Widać coraz wyraźniej, że spór wokół fundamentów ustrojowych państwa przestał być wyłącznie konfliktem politycznym. Stał się problemem dotyczącym trwałości instytucji państwowych, bezpieczeństwa prawnego obywateli i zdolności państwa do sprawnego działania. Dlatego uznałem, że obowiązkiem Prezydenta Rzeczypospolitej jest stworzenie przestrzeni spokojnej, odpowiedzialnej i uczciwej debaty nad kierunkiem koniecznych reform.

Należy ustalić, czy ustrój naszego państwa jest źle unormowany w Konstytucji z 2 kwietnia 1997 roku, czy jedynie nieprawidłowo funkcjonuje w praktyce instytucjonalnej, czy też może występują równocześnie obie te okoliczności. Negatywne zjawiska w obszarze ustrojowym dotyczą przede wszystkim dwóch dziedzin. Oprócz niejasnych rozgraniczeń kompetencyjnych organów władzy wykonawczej kością niezgody stały się tryby i praktyka powoływania sędziów Trybunału Konstytucyjnego, członków Krajowej Rady Sądownictwa, niektórych izb Sądu Najwyższego, a także blisko trzech tysięcy spośród obecnych sędziów wszystkich rodzajów i szczebli wymiaru sprawiedliwości.

Niezależne sądownictwo i niezawisli sędziowie stanowią jeden z najważniejszych filarów państwa prawa, bezpieczeństwa i poszanowania godności człowieka oraz wolności i praw obywatelskich. Dziś jest to oczywiste, ale warto przypomnieć, że przekonanie to podzielali już nasi przodkowie – zarówno twórcy ustawy rządowej z 3 maja 1791 roku, jak i ci, którzy po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku podjęli dzieło odbudowy państwa polskiego, w tym władzy sądowniczej, na solidnych fundamentach konstytucyjnych i personalnych.

Pamięć o tamtych wspaniałych dokonaniach – a w aspekcie negatywnym także o bezmiarze niesprawiedliwości z okresu zniewolenia komunistycznego – powinna mobilizować środowiska prawnicze i klasę polityczną do przezwyciężenia kryzysu, który od lat obciąża polskie sądownictwo. Szczególnie w obliczu wyzwań związanych z bezpieczeństwem zewnętrznym oraz wynikających z przemian geopolitycznych, gospodarczych i technologicznych nie sposób dłużej tolerować sytuacji, w której nieustanne kontrowersje wokół niektórych szczególnie ważnych organów państwa godzą w podstawowe interesy obywateli oraz w wiarygodność i dobre imię Polski w świecie.

Życzę, by Państwa spotkanie przyniosło dobre owoce. Niech – wzorem jednego z patronów prawników, św. Iwona z Bretanii, znanego jako „advokat biedaków” – również Państwo podniosą chrześcijański „bunt miłości przeciw nieladowi tego świata” i z powodzeniem włączą się w dzieło naprawy Rzeczypospolitej. Proszę przyjąć wyrazy szacunku i serdeczne pozdrowienia.

Z poważaniem,
Krzysztof W. Mucha